

Інформація про здійснення Міністерством освіти і науки України державної регуляторної політики у 2023 році

Відповідно до абзацу другого пункту 1 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 630, Міністерство освіти і науки України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної діяльності, інноваційної діяльності в зазначених сферах, трансферу (передачі) технологій, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю закладів освіти, підприємств, установ та організацій, які надають послуги у сфері освіти або провадять іншу діяльність, пов'язану з наданням таких послуг, незалежно від їх підпорядкування і форми власності.

МОН у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України і постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства.

На виконання основних принципів державної регуляторної політики, передбачених Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі - Закон), Міністерством упродовж 2023 року проводилася робота, спрямована на вдосконалення правового регулювання господарських і адміністративних відносин між регуляторними органами та суб'єктами господарювання.

Всі проекти регуляторних актів розроблялись з урахуванням статті 5 Закону стосовно підготовки аналізу регуляторного впливу; планування діяльності з підготовки проектів регуляторних актів; оприлюднення проектів регуляторних актів з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, а також відкритих обговорень за участю представників громадськості питань, пов'язаних з регуляторною діяльністю; відстеження результативності регуляторних актів; перегляду та систематизації регуляторних актів; недопущення прийняття регуляторних актів, які є непослідовними або не узгоджуються чи дублюють діючі регуляторні акти; викладення положень регуляторного акта у спосіб, який є доступним та однозначним для розуміння особами, які повинні впроваджувати або

виконувати вимоги цього регуляторного акта; оприлюднення інформації про здійснення регуляторної діяльності.

Загалом, протягом 2023 року Міністерством було розроблено 19 регуляторних актів, з яких:

проектів Законів України – 1;

проектів постанов Кабінету Міністрів України – 3;

проектів наказів Міністерства освіти і науки України – 15.

Проблеми, які вирішувались Міністерством протягом звітного періоду.

Регуляторні акти, які розроблені Міністерством протягом 2023 року стосуються, зокрема, таких сфер господарської діяльності та правовідносин щодо:

удосконалення процедури зарахування, відрахування та переведення здобувачів освіти до державних і комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, приведення його у відповідність до вимог Закону України «Про повну загальну середню освіту», а також забезпечення здобуття якісної та доступної повної загальної середньої освіти усіма громадянами України незалежно від їхнього місця проживання чи перебування;

встановлення та уточнення процедури проведення експертизи навчальної літератури та навчальних програм, удосконалення правового регулювання механізму надання їм грифів МОН та рекомендацій щодо використання їх в освітньому процесі;

визначення механізму та особливостей здійснення громадської акредитації закладів, які забезпечують здобуття певного рівня повної загальної середньої освіти, незалежно від їх типу, підпорядкування та форми власності крім структурних підрозділів таких закладів освіти, які провадять освітню діяльність на інших рівнях/складниках освіти, у сфері неформальної освіти;

визначення основних засад функціонування вебплатформи дистанційного навчання «Всеукраїнська школа онлайн», встановлення єдиної процедури подання, експертизи та опублікування освітніх матеріалів; визначення функцій, завдань та повноважень суб'єктів;

врегулювання процедури переоформлення ліцензії на провадження освітньої діяльності на рівні професійної (професійно-технічної) освіти;

врегулювання питань щодо прийому окремих категорій осіб до закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

унормування підстав реорганізації або припинення територіальних структурних підрозділів закладів вищої освіти, які здійснюють освітню діяльність у сфері вищої та фахової передвищої освіти (крім єдиних фахових коледжів, які знаходяться в одній територіальній громаді з закладом вищої

освіти), унормування умов реорганізації коледжів у інші види закладів вищої освіти, фахової передвищої освіти або припинення їх діяльності, нормативне забезпечення полегшення умов для виокремлення фахових коледжів із структури закладів вищої освіти в самостійні юридичні особи з перспективою передачі до комунальної власності, консолідація управління цивільними закладами вищої освіти державної форми власності (крім управління медичними закладами вищої освіти) шляхом віднесення їх до сфери управління одного державного органу, що забезпечить єдність державного управління, необхідні умови маневрування їх функціями та власністю;

удосконалення процедури оформлення, переоформлення, видачі, зберігання та обліку сертифікатів про акредитацію освітньо-професійної програми у сфері фахової передвищої освіти (їх дублікатів), конкретизація процедури підтвердження рішення про акредитацію освітньо-професійних програм у сфері фахової передвищої освіти шляхом узгодження його положень із Законом «Про адміністративну процедуру»;

удосконалення процесу отримання наукових результатів шляхом забезпечення вчених новими цифровими інструментами та сервісами, які спростять їхню професійну діяльність, покращення доступу до даних наукової сфери України, забезпечення цифрового документообігу наукової сфери України, покращення формування індивідуальної траєкторії розвитку окремого вченого, зростання привабливості наукової сфери України для майбутнього працевлаштування випускників закладів вищої освіти;

встановлення єдиних підходів і вимог до порядку відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах фахової передвищої освіти, та надання їм академічної відпустки;

нормативного визначення вимог та встановлення загальних підходів до порядку організації освітнього процесу за дуальною формою здобуття освіти на рівнях фахової передвищої та вищої освіти, встановлення та забезпечення врахування прав та обов'язків всіх учасників освітнього процесу здобуття вищої та фахової передвищої освіти за дуальною формою, підвищення практичного рівня підготовки фахівців у закладах вищої та фахової передвищої освіти, забезпечення тісної співпраці між закладами вищої та фахової передвищої освіти та роботодавцями при здійсненні освітнього процесу з метою підготовки конкурентоспроможних фахівців, надання можливості участі роботодавців у відборі здобувачів на навчання за освітніми програмами.

Проекти регуляторних актів, які розроблені Міністерством та спрямовані на вирішення вказаних проблем, на сьогодні перебувають на стадії

погодження із заінтересованими органами або є такими, що прийняті у порядку, встановленому законодавством.

Зокрема, за результатами опрацювання, у звітному періоді видано такі накази МОН:

від 19.12.2022 № 1136 «Про внесення зміни до Порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 02 січня 2023 р. за № 1/39057;

від 05.04.2023 № 392 «Про особливості запровадження змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 року № 1392», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 12 травня 2023 р. № 806/39862;

від 13.04.2023 № 426 «Про затвердження Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 02 червня 2023 р. за № 929/39985;

від 02.05.2023 № 510 «Про затвердження Типового положення про організацію освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти та Положення про практичну підготовку здобувачів фахової передвищої освіти», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 26 червня 2023 р. за №№ 1054/40110, 1055/40111;

від 12.05.2023 № 552 «Про затвердження Положення про порядок здійснення інноваційної діяльності у сфері освіти», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 07 липня 2023 р. за № 1155/40211;

від 05.06.2023 № 675 «Про затвердження Порядку здійснення експертизи, надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27 липня 2023 р. за № 1203/40259;

від 12.06.2023 № 716 «Про внесення змін до Типових правил прийому до закладів професійної (професійно-технічної) освіти України», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 17 червня 2023 р. за № 10068/40124;

від 16.06.2023 № 746 «Про затвердження Положення про вебплатформу дистанційного навчання «Всеукраїнська школа онлайн», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 29 червня 2023 р. за № 1094/40150;

від 01.08.2023 № 925 «Про встановлення розміру оплати послуг з проведення акредитаційної експертизи освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти та оформлення, переоформлення, видачі дубліката

сертифіката про акредитацію», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 23 серпня 2023 р. за № 1472/40508;

Окрім того, протягом 2023 року прийнято постанови Кабінету Міністрів України:

від 28 квітня 2023 р. № 414 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 19 липня 2017 р. № 540 та визнання такою, що втратила чинність, постанови Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 р. № 652»;

від 31 жовтня 2023 р. № 1134 «Про внесення змін до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності».

Проблеми, вирішення яких можливе найближчим часом:

визначення правових, організаційних та економічних засад функціонування і розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти в Україні;

удосконалення порядку конкурсного відбору підручників та посібників для осіб з особливими освітніми потребами, здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти і посібників для здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників»;

удосконалення процедури акредитації та ведення реєстру громадських фахових об'єднань, інших юридичних осіб, що здійснюють незалежне оцінювання якості освіти та освітньої діяльності закладів загальної середньої освіти;

удосконалення процедури зарахування, відрахування та переведення здобувачів освіти до державних і комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, приведення його у відповідність до вимог норм Закону України «Про повну загальну середню освіту»;

реалізація права здобувачів освіти на отримання документа про освіту з урахуванням забезпечення доступності відтвореної на ньому інформації, спрощення механізму замовлення, виготовлення та обліку документів про освіту, реалізація права здобувачів освіти на подання документів через електронний кабінет в ЄДЕБО;

затвердження методики оцінювання ефективності наукової (науково-технічної) діяльності наукових установ та закладів вищої освіти в частині провадження такими закладами наукової (науково-технічної) діяльності за окремими науковими напрямами під час проведення державної атестації»;

врегулювання функціонування Національної системи кваліфікацій, встановлення прозорих правил взаємодії всіх заінтересованих сторін щодо визнання результатів навчання та інших механізмів взаємозв'язку освіти і професійної підготовки з потребами ринку праці, розвитку економіки, суспільства і громадян;

визначення та затвердження порядку проведення апробації навчальної літератури, тощо.

З метою дотримання принципу передбачуваності та на виконання статті 7 Закону наказом Міністерства від 07.12.2022 № 1103 затверджено План діяльності Міністерства освіти і науки України та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра освіти і науки України, з підготовки проєктів регуляторних актів на 2023 рік (далі – План). План містить визначення видів і назв проєктів регуляторних актів, обґрунтування необхідності їх прийняття, строків підготовки проєктів та назв структурних підрозділів, відповідальних за розроблення проєктів регуляторних актів.

Крім того, необхідність виконання доручень Кабінету Міністрів України та реалізації положень прийнятих законів України зумовило планування протягом звітного періоду розроблення проєктів регуляторних актів, які не були включені до Плану. Зазначений План та зміни до нього оприлюднено на офіційному вебсайті Міністерства в розділі «Регуляторна політика».

Упродовж 2023 року Міністерством та центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра освіти і науки України, під час підготовки проєктів регуляторних актів готувався аналіз регуляторного впливу відповідно до вимог, встановлених Методикою проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2004 р. № 308.

Відповідно до статті 9 Закону всі проєкти регуляторних актів разом із відповідними аналізами регуляторного впливу оприлюднювалися на офіційному вебсайті Міністерства з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань у рубриках «Регуляторна політика» та «Громадськості».

Усі зауваження і пропозиції, що надходили до відповідного проєкту регуляторного акта та аналізу регуляторного впливу, одержані протягом встановленого строку, в обов'язковому порядку розглядалися Міністерством освіти і науки України. За результатами розгляду, Міністерством повністю чи частково враховувалися одержані зауваження і пропозиції, або мотивовано відхилялись.

Щодо перегляду регуляторних актів та виконання заходів з відстеження їх результативності.

Стосовно кожного регуляторного акта послідовно здійснюється базове, повторне та періодичне відстеження його результативності, порядок

проведення яких регламентується статтями 10, 13, 26 Закону та Методикою відстеження результативності регуляторного акта, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2004 р. № 308.

16 січня 2023 року прийнято наказ Міністерства освіти і науки України № 30 «Про організацію виконання заходів з відстеження результативності регуляторних актів у 2023 році», яким затверджено план – графік з відстеження результативності регуляторних актів Міністерства освіти і науки України на 2023 рік. Зазначений наказ розміщено на офіційному вебсайті Міністерства в розділі «Регуляторна політика».

Загалом упродовж 2023 року було проведено 11 базових, 8 повторних та 3 періодичних відстеження результативності регуляторних актів.

За результатами проведених заходів з відстеження приймається рішення щодо дієвості відповідних регуляторних актів або щодо необхідності перегляду та внесення до них змін.

Підбиваючи підсумки здійснення державної регуляторної політики Міністерством освіти і науки України у 2023 році, можна відзначити, що Міністерством:

- забезпечено гласність, відкритість та прозорість регуляторної діяльності;

- забезпечено системність та узгодженість регуляторних актів із принципами державної регуляторної політики;

- проводиться робота з планування діяльності щодо підготовки проектів регуляторних актів та внесення, у разі потреби, до Плану відповідних змін згідно з вимогами Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»;

- стосовно кожного проекту регуляторного акта готується аналіз регуляторного впливу;

- зауваження і пропозиції від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань у процесі підготовки проектів регуляторних актів та виконання заходів з відстеження їх результативності постійно опрацьовуються Міністерством.